

Viadidakt

Datum  
2020-06-02**Sammanträdande organ**

Viadidaktnämnden

**Tid**

2020-06-09 kl. 09:00

**Plats**

KTS-salen, Drottninggatan 18 Katrineholm

<b>Nr</b>	<b>Ärende</b>	<b>Beteckning</b>
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Verksamhetsinformation	
5	Viadidaktnämndens tertialrapport 1 2020	
6	Viadidaktnämndens kompetensförsörjningsplan	VIAN/2020:30
7	Delrapport 2 SFI	VIAN/2020:31
8	Påbörja återgång till utbildning på plats inom den kommunala vuxenutbildningen	VIAN/2020:19
9	Anmälan av delegationsbeslut	VIAN/2020:31
10	Meddelanden	

Gunilla Magnusson (S)  
*Ordförande*

## Kompetensförsörjningsplan

### Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden beslutar att anta förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan.

### Sammanfattning av ärendet

Viadidakt är beroende av kompetenta och engagerade medarbetare för att möta medborgarnas behov och nå verksamhetens mål. Ett aktivt arbete för en tryggad kompetensförsörjning är därför av central betydelse. Syftet är att genom konkreta åtgärder lyckas med att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare.

För att säkerställa ett långsiktigt fokus i dessa frågor har ett förslag till kompetensförsörjningsplan utarbetats. Planen ska vara vägledande i såväl det dagliga arbetet som i utformningen av förvaltningens årliga verksamhetsplanering.

### Ärendets handlingar

- Kompetensförsörjningsplan

Sara Alexanderson  
Förvaltningschef

Malin Hellmér  
Samordnare högre studier

\_\_\_\_\_  
*Beslutet skickas till:*  
*Akt*

# Kompetens- försörjningsplan

Viadidaktnämnden



[viadidakt.se](http://viadidakt.se)

[facebook.se/viadidakt](https://facebook.se/viadidakt)

Telefon: 0150-48 80 90

Postadress: Viadidakt, 641 80 Katrineholm

Mejl: [info@viadidakt.se](mailto:info@viadidakt.se)

*Viadidakt är en gemensam förvaltning för vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser i Katrineholms och Vingåkers kommuner.*



**Viadidakt**<sup>®</sup>

# Dokumentinformation

## Beslutshistorik

Antagen av Viadidaktnämnden 2020-06-09 §

## Giltighet

Gäller från och med 2020-07-01

Gäller till och med 2023-06-30

## Förvaltarskap<sup>1</sup>

Inom Viadidaktnämndens ansvarsområde.

## Kategori

Inriktningsdokument

## Uppföljning

När: Årligen

Hur: Mål och aktiviteter i kompetensförsörjningsplanen kommer att ingå som en del i förvaltningens årliga planering och följs upp genom årsredovisningen.

---

<sup>1</sup> Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

# Innehåll

<b><u>Dokumentinformation</u></b> .....	<b>2</b>
<b><u>Inledning och vision/mål</u></b> .....	<b>4</b>
<u>Därför är strategisk kompetensförsörjning viktig</u> .....	4
<b><u>Syftet med kompetensförsörjningsplanen</u></b> .....	<b>5</b>
<b><u>Externt och internt perspektiv</u></b> .....	<b>6</b>
<b><u>Verksamhetsmål</u></b> .....	<b>8</b>
<b><u>Nuläge</u></b> .....	<b>10</b>
<u>Förändringar</u> .....	10
<u>Volymutveckling</u> .....	10
<u>Personalredovisning och Pensionsavgångar</u> .....	11
<b><u>Utmaningar och analys av framtida behov</u></b> .....	<b>13</b>
<b><u>Aktiviteter utifrån identifierade behov</u></b> .....	<b>15</b>

# Inledning och vision/mål

I Katrineholm är lust den drivande kraften för skapande och utveckling – för, liv, lärande och företagsamhet. Lust är passion, vilja, ambition. Det är också det lustfyllda – det vi lever för och det vi lever av – mat, kärlek, arbete, gemenskap, upplevelser. Läget är rätt – rätt geografiskt och rätt för handling och förändring. Vision 2025.

## **Därför är strategisk kompetensförsörjning viktigt**

Vi lever i en föränderlig värld där ändrade behov och förutsättning ställer stora krav på verksamheters förmåga till anpassning. Nya arbetsuppgifter tillkommer och andra försvinner, vilket påverkar behovet av personal och kompetens. Viadidakt ska sträva efter att ha en personalstyrka som kvalitativt och kvantitativt är anpassad till verksamhetens behov.

Utveckling av de anställdas kompetens är viktig för att på ett bra sätt kunna anpassa verksamheten till den föränderliga omvärlden. Utveckling och stimulans i arbetet är också betydande faktorer för att alla medarbetare ska ges möjlighet att utföra ett bra arbete. Möjlighet till individuell kompetensutveckling samt tillvaratagande av befintlig kompetens är viktiga faktorer för att göra Viadidakt till en attraktiv arbetsplats.

Viadidakt ska ha en kompetensförsörjningsplan som utgår från verksamhetsplanen och den ska fungera som ett stöd i att hantera uppdrag och möta utmaningar.

# Syftet med kompetensförsörjningsplanen

Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att möjliggöra verksamhetens mål och tillgodose dess behov genom att behålla och utveckla befintlig kompetens, tydliggöra framtida kompetensbehov och hur Viadidakt bemöter dessa. I kompetensförsörjningsplanen ska de planerade åtgärderna för att fylla kompetensbehoven beskrivas. Det kan innebära t.ex. hur man attraherar nya medarbetare, nyrekrytering, strategier för kompetensutveckling för att behålla medarbetare och utveckling.

I kompetensförsörjningsplanen ska man:

- beskriva ett nuläge
- analysera framtida utmaningar och behov
- planera för både kort- och långsiktig kompetensförsörjning

# Externt och internt perspektiv

Viadidaktnämndens verksamheter påverkas av yttre omständigheter som konjunkturläge, migrationsströmmar och arbetsgivarnas ökade krav på utbildning. En annan väsentlig påverkansfaktor är reformtakten inom området vuxenutbildning och arbetsmarknad. Förändringar i det statliga regelverket och nationella satsningar gör att förutsättningarna snabbt förändras. Exempelvis reformeras Arbetsförmedlingen till en kontrollmyndighet som fokuserar på statistik och analys, med konsekvenser som ökad digitalisering och självservice för arbetslösa. Dessa förändringar riskerar att öka kommunens ansvar att tillhandahålla stöd, utbildning och insatser för att människor ska kunna komma till egen försörjning. Under 2019 har dessa förändringar påverkat Viadidakts verksamhet i och med en tydlig minskning i åtgärder, aktiviteter och samverkan från Arbetsförmedlingens sida.

Omställningen hos arbetsförmedlingen kan öka belastningen på Viadidakts arbetsmarknadsenhet då många av deltagarna vänder sig till personalen för att få hjälp i sina digitala kontakter med Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag inför införandet av ett intensivår för nyanlända inom etableringsprogrammet. Syftet är en snabbare etablering med målet att deltagarna ska komma i arbete inom ett år. Detta ska ske genom språkintensiva och yrkesnära insatser parallellt och kan bestå av yrkesrelaterad sfi (Svenska för invandrare), utbildning, praktik, samhällsorientering och mentorsskapsprogram. Sannolikt kommer införandet av ett intensivår att ställa än högre krav på vuxenutbildningen och framförallt sfi.

Enligt regeringens Promemoria (KLIVA)<sup>2</sup> från 2019 ges förslaget att den garanterade undervisningstiden för sfi ska ökas från 15 till 23 timmar i veckan. För att förslaget ska fungera på det sätt som utredningen avsett kommer det sannolikt krävas anpassningar av undervisningen som medför ett nytt åtagande. Anpassningarna innebär merkostnader för kommunen, för till exempel undervisning med språkstöd, tolk vid kartläggning och uppföljning, mer planeringstid och samarbete mellan olika funktioner i verksamheten och för att utveckla integrerade arbetssätt.

Ett annat förslag från samma utredning är att det ska finnas en plan för den sammanhållna utbildningen. Planen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll, längd och organisering. Man ska också ha en individuell studieplan i relation till utbildningsplanen. Konsekvenser för Viadidakt blir att det initialt kommer att krävas en insats för att arbeta fram utbildningsplanen. Upprättande av planen kräver en målgruppsanalys för att fastställa vilket utbud som

---

<sup>2</sup> På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andra språk Promemoria (KLIVA) 2019



är lämpligt och ett samråd med olika aktörer om vad som i övrigt kan ingå i utbildningen.

Regeringen har även fattat beslut om förslag till ny lagstiftning för att stärka den kommunala vuxenutbildningen<sup>3</sup>. Syftet är att stärka kompetensförsörjningen, snabba på integrationen och öka omställningsförmågan på arbetsmarknaden. Det föreslås att prioriteringsregeln i komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Det innebär att inte bara de med minst utbildning, som prioriteras enligt dagens regler, utan även arbetslösa och vuxna som behöver växla yrke eller bransch kan prioriteras vid urval till utbildningen. En konsekvens för Viadidakt kan bland annat bli en ökad arbetsbelastning för studie- och yrkesvägledare.

---

<sup>3</sup> Regeringens proposition 2019/20: 105

# Verksamhetsmål

Viadidakts ansvarsområde:

Viadidaktnämnden är den gemensamma nämnden för vuxnas lärande och arbetsmarknad i Katrineholm och Vingåker. Inom vuxnas lärande ansvarar nämnden för kommunal vuxenutbildning. Detta omfattar grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare samt särskild utbildning för vuxna. I uppdraget ingår också ansvar för samhällsorientering för nyanlända, studie- och yrkesvägledning för vuxenstudierande samt validering.

Viadidaktnämnden ansvarar även för att i samverkan med olika utbildningsanordnare tillhandahålla yrkeshögskoleutbildningar och universitets- och högskoleutbildningar. Vid lärcentret Campus Viadidakt kan högskolestudenter få tillgång till studielokaler, teknisk utrustning och möjlighet att tentera på hemmaplan. Syftet är att ge fler möjlighet att läsa vidare på eftergymnasial nivå och därmed bidra till en högre utbildningsnivå i kommunerna.

Inom arbetsmarknadsområdet ansvarar Viadidaktnämnden för insatser för personer som står utanför arbetsliv och utbildning. Fokus i arbetet är individens självförsörjning. Nämnden samordnar även kommunala feriearbeten för ungdomar efter år ett på gymnasiet. Vidare deltar Viadidaktnämnden tillsammans med andra nämnder i arbetet kring ungdomar som står utan arbete och studier.

Viadidakts verksamhetsmål:

För att uppfylla kommunfullmäktiges övergripande mål om en stark och trygg skola för bättre kunskaper har Viadidakt som verksamhetsmål att:

- Fler studerande ska klara målen i kommunal vuxenutbildning
- Fler ska gå vidare till studier på eftergymnasial nivå

För att uppfylla målet om tillväxt, fler jobb och ökad egen försörjning har Viadidakt som verksamhetsmål att:

- Det ska finnas fler unga entreprenörer
- Det ska finnas en ökad sysselsättning
- Fler ska gå från försörjningsstöd till egen försörjning

Dessutom ska Viadidakt verka för att vara en attraktiv arbetsgivare och en effektiv organisation och har därför följande verksamhetsmål:

- Säkrad kompetensförsörjning
- Ökat medarbetarengagemang
- Förbättrad hälsa för medarbetare

- Ökad tillgänglighet för invånare
- Ökad digital delaktighet
- Resultatet ska uppgå till minst en procent av skatteintäkterna
- Nettodriftskostnaderna ska inte öka snabbare än skatteintäkterna
- Ökad effektivitet genom nya samverkansformer internt och externt

Attraktiva boende och livsmiljöer:

- Tryggare offentliga miljöer

Hållbar miljö:

- Ökad energieffektivitet i kommunens lokaler

# Nuläge

## Förändringar

Inom Viadidakts verksamheter planeras det inte för några större rekryteringspåverkande förändringar under år 2020.

En omorganisation inom den administrativa enheten på vuxnas lärande genomförs under 2020. I samband med omorganisationen övergår 0,4 administrativ tjänst till Katrineholms kommuns Kontaktcenter. Omorganisationen medför att antalet administrativa tjänster minskar inom vuxnas lärande.

Med start 2020 kommer Viadidakt att bedriva två arbetsmarknadsprojekt för försörjningsstödtagare med medfinansiering från Europeiska socialfonden (ESF). Projekt KLARA riktar sig till utrikesfödda kvinnor och projekt LIKES har fokus på utbildning inom vård och barnomsorg. Det är inte troligt att projekten kommer generera nyanställningar i dagsläget.

Arbetsmarknadsenheten på Viadidakt har fått en ökad rambudget under två år i syfte att minska försörjningsstödet och inom ramen för det planeras en tillfällig ökning av verksamheten. Tjänster med projektanställning under ett år ska tillsättas, bland annat coacher, studie- och yrkesvägledare, arbetskonsulenter och pedagoger.

Inom högre studier kommer storleken på lokalerna att utökas från och med juni 2020 och till hösten kommer ett antal nya utbildningar att starta på Campus Viadidakt. Detta är dock inget som förväntas påverka behovet av att utöka personalstyrkan inom detta område.

## Volymutveckling

Hur många elever som studerar inom Viadidakt påverkar verksamhetens storlek och behov av att rekrytera. Under år 2019 har tendensen varit att elevvolymen minskar inom vuxnas lärande.

Antalet producerade verksamhetspoäng på gymnasial nivå är ca 50 000 färre än år 2018 vilket motsvarar drygt 60 årsstudieplatser. Däremot är antalet producerade verksamhetspoäng på grundläggande nivå högre än 2018 och även inom särskild utbildning för vuxna har verksamheten utökats för att möta ökad efterfrågan.

Framförallt i Vingåker har det skett en minskning av antalet ansökningar till studier, vilket fick som konsekvens att det startade färre kurser i Vingåker.

Antalet elever inom sfi har minskat jämfört med 2018 och även studerande inom samhällsorientering, vilket troligtvis är ett resultat av att allt färre personer tillhör etableringen. Men enligt prognos från Migrationsverket från februari 2020 bedöms antalet asylsökande till Europa öka under 2020 vilket i sin tur kan påverka Sverige och därmed även Katrineholm och Viadidakt. Prognosen utgår från ett antagande om cirka 1 000 fler asylsökande till Sverige i år jämfört med 2019. Uppjusteringen avser

främst sökande från Syrien, statslösa och staten Palestina, samt länder i Latinamerika.

Antalet personer som läser högre studier och som ansöker passerkort till Campus Viadidakts lokaler ökar. På samma sätt är det fler personer, ca 200 om året, som skriver tentor på lärcentrum för högre studier.

Antalet mottagna ungdomar som faller under aktivitetsansvaret har ökat, ungdomar på Katrineholm på Viadidakts ungdomstorg har ökat med 18 % jämfört med 2018 och det beror på en förbättrad samverkan med socialförvaltningen. Även antalet deltagare i arbetsmarknadsinsatser har ökat med ca 80 personer jämfört med 2018.

### **Personalredovisning och Pensionsavgångar**

Viadidakt har under 2019 haft flera vakanssatta tjänster. Av de rekryteringar som har påbörjats har samtliga tjänster tillsatts med kvalificerade sökande. Färre personer har valt att sluta på egen begäran under 2019 än år 2018.

Under året har det skett en markant minskning av antalet anställda och det beror på att flera visstids- och projektanställda har avslutats utifrån de ekonomiska åtgärdsplanerna. Även andelen timanställda har minskat. Detta har i sin tur lett till att andelen tillsvidareanställda har ökat under 2019.

Det har skett en ökning av antalet medarbetare med heltidsanställning som väljer att arbeta deltid, framför allt bland männen. Under 2018 jobbade 4 % av männen deltid jämfört med 8,7 % deltidsarbetande män under 2019. Kvinnorna som jobbar deltid ligger kvar på ca 5 %.

Sjukfrånvaron har ökat för både kvinnor och män, lite mer för gruppen kvinnor även om män fortfarande har högst andel sjukfrånvaro inom Viadidakt. Långtidssjukfrånvaron har ökat något men från väldigt låg nivå men antalet rehabiliteringsärenden har minskat.

Medarbetarenkäten visar på något sämre resultat än föregående år framförallt inom ledarskap och styrning där resultaten även är sämre än för resten av kommunen. Framför allt inom Viadidakts pedagogiska verksamhet är resultaten dåliga, endast 39% anser att den närmaste chefen visar uppskattning för arbetsinsatsen. En anledning kan vara att det skedde flera chefsbyten under år 2019 och att det under året genomfördes ett flertal åtgärder inom Viadidakts verksamheter för att få ekonomin i balans och detta kan ha påverkat medarbetarnas upplevelse av arbetsgivaren.

Gällande pensionsavgångar så är 25 personer av 86 månadsanställda 62 år eller äldre under år 2020, det vill säga hela 29 %. Men trots den stora andelen är det relativt stor spridning på var dessa personer arbetar och rekryteringsläget bedöms vara gott.

Tabellen nedan visar att 12 kvinnor och 13 män är över 62 år. Och totalt är det 34 personer som är över 58 år. Störst antal äldre finns inom kategorin sfi-lärare där sex personer är 58 år eller äldre och fyra av dessa över 62 år. Även för kategorin arbetsmarknadscoacher är fyra personer över 58 år varav två personer är 64 respektive 65 år. Gällande speciallärare är tre personer över 61 år varav två är 64 år och därmed eventuellt går i pension under 2020 eller 2021. Tre handläggare är över

62 år varav två 64 och 65 år. Totalt är 13 medarbetare på Viadidakt är över 64 år även om dessa är utspridda i följande kategorier: arbetsmarknadscoach, kurator, speciallärare, administratör, arbetshandledare, verksamhetsledare, lärare gym allmänna ämnen, enhetschef, handläggare och tjänsteman. Detta indikerar ändå ett visst behov av att rekrytera inom de närmaste åren.

Tabellen nedan visar antalet medarbetare på Viadidakt i åldern 58 – 66 år 2020

Förvaltning	Kategoritext	K	K	K	K	K	K	K	K	K	M	M	M	M	M	M	M	Totalt
		58	59	61	62	63	64	65	66		58	62	63	64	65	66		
Viadidakt	Administratör	0	1	0	1	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
Viadidakt	Arbetshandledare	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	1	3
Viadidakt	Arbetsled	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Viadidakt	Arbetsmarknadscoach	1	0	0	0	0	1	1	0	3	1	0	0	0	0	0	1	4
Viadidakt	Enhetschef	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Viadidakt	Handläggare	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	2	3
Viadidakt	IT-handledare	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt	Kurator	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt	Lärarassistent	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	2
Viadidakt	Lärare gym allm ämnen	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt	Pedagog	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt	SFI Lärare	1	0	1	0	1	0	0	0	3	0	1	2	0	0	0	3	6
Viadidakt	Speciallärare	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	0	0	1	0	0	1	3
Viadidakt	Studie o yrkesvägledare	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt	Tjänsteman	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Viadidakt	Verksamhetsledare	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Viadidakt		3	2	3	3	1	3	4	1	20	1	2	5	4	1	1	14	34

# Utmaningar och analys av framtida behov

Kompetensförsörjningsbehovet är något som rör de flesta förvaltningar och även näringslivet i Katrineholm och Vingåker. Som så många andra kommer Viadidakt att behöva rekrytera framöver men rekryteringsläget bedöms emellertid som relativt gott.

Inom Viadidakt upplevs inga svårigheter att behålla personal. Det sker inte någon större omsättning av personalen och det kommer troligtvis inte att bli problem att rekrytera rätt kompetens i framtiden.

Från vuxnas lärande lyfts att alla fastanställda lärare har lärarlegitimation och att det generellt finns ett stort intresse bland utbildade lärare att arbeta inom vuxenutbildningen. Därför är rekryteringsläget positivt. Självklart kan Viadidakt komma att drabbas av den generella lärarbristen framöver och det kan bli svårare att rekrytera vissa lärarkategorier, så som speciallärare. För Viadidakt kan behovet av att rekrytera just speciallärare öka inom kort då flera av dessa medarbetare inom några år uppnår pensionsålder. Antalet lärare, generellt, som kommer att behöva rekryteras är beroende av hur stora inflöden av elever det blir framöver och detta är än så länge en okänd faktor. Inom vuxnas lärande finns behov av kompetensutveckling för medarbetare, framför allt inom digitaliseringsområdet, både korta och långa insatser.

Inom arbetsmarknadsenheten poängteras att väldigt få medarbetare slutar. Det jobbas mycket med personalvård, det finns ett öppet klimat och möjligheter att växa inom tjänsten och enheten, vilket leder till att personalen trivs och är kvar. Medarbetarna har rätt kompetens för sina jobb. Problemet som kan uppstå är vid en eventuell ersättningsrekrytering inom arbetsmarknadsområdet då det till vissa tjänster kan det vara oklart vilken den mest lämpade formella kompetensen för yrkesrollen skulle vara. Framöver kan det finnas ett behov av att rekrytera beteendevetare, studie- och yrkesvägledare och pedagoger men inga svårigheter i att hitta personal upplevs. Enligt medarbetarna är det populärt att arbeta inom arbetsmarknadsenheten eftersom jobbet framförallt handlar om att motivera människor. En god rekryteringsbas är andra myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, och Försäkringskassan. Den är dock en utmaning att hitta rätt kompetens inom yrket studie- och yrkesvägledare även om det i dagsläget inte är några problem. Även personer med rätt utbildning som är två-språkiga kan bli svårt att hitta. Kompetensutvecklingsbehovet hos personalen finns just nu inom områdena metodutveckling, handledning och kulturell mångfald.

En grupp som har varit svår att rekrytera är högre chefer och rektorer. Det har varit problem med att få rätt sökande men under de senaste rekryteringarna har rätt kompetens hittats.

En förutsättning för att uppnå målen i verksamheten är att personalen trivs och är nöjda med sin arbetsgivare och därför bör resultaten från medarbetarundersökningen följas upp. En viktig faktor för att behålla sin personal är att arbeta med personalvård och detta är något som kan stärkas inom den pedagogiska verksamheten.

Något som Viadidakt också skulle behöva titta lite närmare på är varför fler väljer att deltidsarbeta istället för att arbeta heltid.



# Aktiviteter utifrån identifierade behov

Utifrån en analys av nuläget och identifierade behov angående kompetensförsörjning för Viadidakt har det framkommit att det är viktigt att under följande planperiod fokusera på följande aktiviteter:

- I rekrytering lyfta fram Viadidakt som en attraktiv och utvecklande arbetsplats.
- Erbjuder relevant kompetensutveckling.
- Ha ett ledarskap som främjar kreativitet och ger möjlighet för ett gott medarbetarskap.
- God och nära dialog med medarbetare och personalorganisationer.
- Arbeta med systematiskt arbetsmiljöarbete för att säkerställa en god arbetsmiljö för både chefer och medarbetare.
- Utveckla arbetet med friskvård och jämställdhet i syfte att främja välmående och hälsa.

## Återrapportering av uppdraget om att öka genomströmningen och förbättra måluppfyllelsen inom svenska för invandrare

### Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden godkänner förvaltningens återrapportering av uppdraget om att öka genomströmningen och förbättra måluppfyllelsen inom svenska för invandrare.

### Sammanfattning av ärendet

Viadidaktnämnden beslutade i februari 2019 (2019-02-26, § 6) att ge förvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder för ökad genomströmning och förbättrad måluppfyllelse inom svenska för invandrare (sfi). Bakgrunden till uppdraget var de senaste årens kraftiga ökning av antalet studerande inom sfi. Förvaltningen gavs bland annat i uppgift att se över metoder och riktlinjer för antagning av nya och återvändande elever, säkerställande av progression under utbildningen och hantering av avbrott.

En första delrapport lämnades till Viadidaktnämnden i juni 2019 (2016-06-11, § 27). Förvaltningen har nu gjort en ytterligare uppföljning som sammanfattar utvecklingen till och med mars 2020. Denna slutliga återrapportering av uppdraget skulle ursprungligen ha skett i samband med årsredovisningen för 2019, men omfattar nu således en något längre period.

### Ärendets handlingar

- Uppdrag ökad genomströmning och förbättrad måluppfyllelse inom svenska för invandrare - Delrapport 2 april 2020

Sara Alexanderson  
Förvaltningschef

Netta Strandtoft  
Verksamhetsstrateg

\_\_\_\_\_  
*Beslutet skickas till:  
Akten*

# Uppdrag ökad genomströmning och förbättrad måluppfyllelse inom svenska för invandrare

Delrapport 2 april 2020



[viadidakt.se](http://viadidakt.se)

[facebook.se/viadidakt](https://facebook.se/viadidakt)

Telefon: 0150-48 80 90

Postadress: Viadidakt, 641 80 Katrineholm

Mejl: [info@viadidakt.se](mailto:info@viadidakt.se)

*Viadidakt är en gemensam förvaltning för vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser i Katrineholms och Vingåkers kommuner.*



**Viadidakt**<sup>®</sup>

## Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Kommunens ansvar	3
Statistik SFI Vuxnas lärande	5
Genomförda och planerade förbättringar	7
Effekter och resultat	9

## **Sammanfattning**

Denna delrapport behandlar arbetet som sker inom ramen för uppdraget att öka genomströmningen och förbättra måluppfyllelsen inom svenska för invandrare (SFI), ett uppdrag som Viadidaktnämnden har gett till förvaltningen.

Statistik visar att antalet elever inom SFI har börjat minska under 2019, dels på grund av minskat inflöde men också för att fler elever avbryter sina studier. Det är främst män som studerar i mindre omfattning. Fler avbrott ger en sämre måluppfyllelse. Jämfört med riket har vuxnas lärande en större andel som studerar utan att varken slutföra eller avbryta sin kurs. Vuxnas lärande har i olika omfattning arbetat med samtliga åtgärder som prioriterats i syfte att förbättra resultaten. Arbetet fortgår, dock med risk för påverkan av corona-pandemin.

## **Bakgrund**

Viadidaktnämnden beslutade i februari 2019 (protokoll 2019-02-26) att ge förvaltningen i uppdrag att vidta åtgärder för ökad genomströmning och förbättrad måluppfyllelse inom svenska för invandrare (SFI).

Bakgrunden till uppdraget var den kraftiga ökningen av antalet studerande inom SFI de senaste åren. Förvaltningen gavs i uppgift att bland annat se över metoder och riktlinjer för antagning av nya och återvändande elever, säkerställa progression under utbildningen och hantering av avbrott. Vidare ansåg nämnden att förvaltningen bör analysera vilka ytterligare initiativ som behöver vidtas för att stödja elevernas lärande och få dem att snabbare fullfölja utbildningen.

En delrapport gavs till Viadidaktnämnden i juni 2019 (VIAN 2019:16). I den finns mer utförliga beskrivningar av kommunens ansvar för SFI samt utgångsläget för prioriterade åtgärder. Detta dokument är en andra delrapport som sammanfattar utvecklingen till och med mars 2020.

## **Kommunens ansvar**

Kommunens ansvar regleras i skollagen. I den anges att personer har rätt att delta i kommunal vuxenutbildning i SFI från och med andra kalenderhalvåret det år då de fyller 16 år. Det gäller under förutsättning att man är bosatt (folkbokförd) i Sverige och saknar de grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge (20 kapitlet 31 § skollagen). Hemkommunen är skyldig att erbjuda SFI till den som har rätt att delta. Skyldigheten omfattar även erbjudande om studie- och yrkesvägledning.

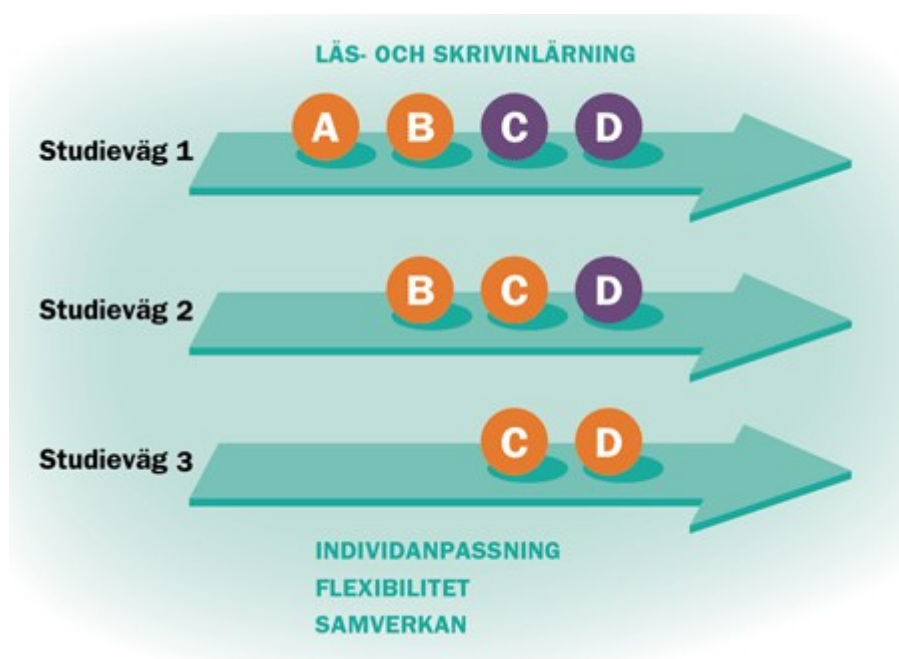
### *Utbildningens omfattning*

Utbildning i svenska för invandrare ska i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Tidigare var 525 timmar ett

riktvärde för hur mycket undervisningstid en elev hade rätt till på SFI, men 2017 togs detta bort ur skollagen. Nu anges att en elev som har blivit antagen till en kurs har rätt att fullfölja kursen. Kommunen får dock besluta att avbryta utbildningen om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg. Om det finns särskilda skäl ska det finnas möjlighet för eleven att återuppta studierna (20 kapitlet 9 § skollagen).

### *Utbildningens upplägg*

2017 infördes nya studievägar som alla kommuner ska kunna erbjuda, se nedan. Avsikten var målgruppsanpassa och hålla samman studievägarna.



Studieväg 1 är för elever som har kort eller ingen utbildning från hemlandet. Studieväg 2 är för elever som har utbildning motsvarande grundskola eller liknande från hemlandet. Studieväg 3 är för elever som har utbildning motsvarande gymnasieskola eller högskola/universitet från hemlandet.

### *Uppföljning mars 2020*

Sedan den första delrapporten presenterades har det inte skett några förändringar i reglerna för SFI. Däremot har det gjorts politiska utspel som, om de realiserar, kan påverka Viadidakts verksamhet. I den så kallade januariöverenskommelsen anges att regeringen och samarbetspartierna vill utreda och införa bland annat ökad nivåindelning, ökning av antalet studietimmar, SFI-peng baserad på uppnådda resultat, språkplikt för personer som uppbär försörjningsstöd samt språkkrav för medborgarskap. Av dessa har ännu inte något införts. Däremot har det kommit ett lagförslag om att 2022 införa en förenklad betygsskala – godkänt eller icke godkänt.

## Statistik SFI Vuxnas lärande

### Antal elever och betyg

I tabellen nedan visas antalet elever i genomsnitt per månad de senaste åren.

	Antal elever i genomsnitt/ månad	Kvinnor	Män
2019	570	63 %	37 %
2018	626	59 %	41 %
2017	560	52 %	48 %
2016	450	46 %	54 %

Källa: Viadidakts årsredovisningar 2016-2019

I tabellen nedan visas det totala antalet elever inskrivna på SFI de senaste åren och hur stor andel som varit helt nya elever respektive år.

	Totalt antal elever	Antal nya elever	Andel nya elever
2019	945	255	27 %
2018	973	269	28 %
2017	978	367	38 %
2016	769	282	37 %

Källa: Alvis

I tabellen nedan framgår andelen elever som avslutat en kurs med godkänt betyg de senaste åren.

	Andelen betyg Katrineholm		Andelen betyg Vingåker	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
2019	44 %	35 %	44 %	34 %
2018	49 %	40 %	50 %	45 %
2017	64 %	64 %	59 %	62 %
2016	63 %	65 %	60 %	63 %

Källa: Viadidakts årsredovisningar 2016-2019

I tabellen nedan framgår antalet godkända betyg på D-kursen de senaste åren.

	Antal betyg på SFI D	Kvinnor	Män
2019	104	75	29
2018	111	69	42
2017	159	62	97
2016	67	34	33

Källa: Alvis

### Analys

Under 2019 har det skett minskningar i både totala antalet elever och antalet nya elever under året, dock handlar det fortfarande om stora volymer. De sjunkande siffrorna bedöms delvis bero på åtgärder som vuxnas lärande har genomfört inom uppdraget att öka genomströmningen och höja måluppfyllelsen, framförallt rutin för återvändande elever, individuella studieplaner med tidsbestämda studier och tydliga mål samt ökade krav på progression för att få fortsätta studera.

Andelen elever som erhöll godkänt betyg sjönk 2019. Det innebär att en större andel elever avslutade sin kurs med ett avbrott. Förutom ovanstående åtgärder är en trolig anledning till fler avbrott att lärarna har börjat sätta F-betyg istället för att bara förlänga studierna. Anledningarna till den nedåtgående trenden gällande betygsresultat behöver analyseras vidare inom verksamheten. Till exempel varför det är bland männen som både studerandet och måluppfyllelsen har sjunkit mest. Vuxnas lärande förväntar sig se mer positiva effekter av genomförda åtgärder när arbetssätten appliceras fullt ut.

### *Avbrott, slutförda kurser och fortsatt inskrivna*

I tabellen nedan framgår avbrottsorsaken för 141 av de 195 elever som avbröt sina studier inom SFI under 2019 (för övriga saknas registrerad orsak eller ort).

Avbrottsorsaker	Antal i Katrineholm	Antal i Vingåker	Totalt
Hög frånvaro	41	7	48
Ej progression	26	1	27
Arbete	17	8	25
Föräldradighet	9	6	15
Flyttat	7	6	13
Annan utbildning	9	1	10
Lämnat landet	3	0	3

Källa: Alvis

I tabellen nedan visas andelen elever som slutfört eller avbrutit sin kurs och andelen som var fortsatt inskrivna vid respektive årsskifte. Siffrorna inom parentes visar genomsnittet på nationell nivå (uppgifter för 2019 publiceras i juni).

	Andel som slutförde sin kurs	Andel som avbröt sin kurs	Andel fortsatt inskrivna
2019	12 %	17 %	71 %
2018	17 % (35 %)	23 % (24 %)	59 % (41 %)
2017	19 % (37 %)	18 % (23 %)	63 % (41 %)
2016	17 % (36 %)	16 % (22 %)	67 % (42 %)

Källa: Alvis

I tabellen nedan visas hur stor andel av eleverna på SFI vuxnas lärande, uppdelat per studieväg respektive kön, som slutförde eller avbröt sin kurs under 2019 och hur många som var fortsatt inskrivna vid årsskiftet.

	Andel som slutförde sin kurs 2019	Andel som avbröt sin kurs 2019	Andel fortsatt inskrivna 2019
Studieväg 1	6 %	15 %	79 %
Studieväg 2	13 %	17 %	70 %
Studieväg 3	17 %	17 %	66 %
Kvinnor	13 %	14 %	72 %
Män	11 %	20 %	69 %

Källa: Alvis



## *Analys*

Sedan vuxnas lärande började registrera avbrottsorsaker i augusti 2019 är det möjligt att analysera varför elever avbryter studierna. Hög frånvaro och bristande progression är de totalt räknat största skälen för avbrott under 2019, vilket kan vara en indikation på att arbetet med ett tydligare fokus på elevernas kurstid och progression kommer att ha effekter på framtida avbrottsorsaker.

Skolverket följer årligen upp resultaten inom SFI med en fördelning på andelen elever som fullföljer kursen, avbryter kursen respektive fortsätter att studera utan varken betyg eller avbrott. Jämfört med riket är inte avbrotten det som avviker inom vuxnas lärande (vid en djupare granskning bör dock frågan ställas om den lägre andelen avbrott berott på att vuxnas lärande tidigare inte arbetat lika aktivt med progressionsbedömningar och avskrivningar), det är framförallt andelen som studerar utan att erhålla betyg. När uppgifterna fördelas per studieväg och kön blir det tydligt att vuxnas lärande har en mycket stor andel elever på alla studievägar som är fortsatt inskrivna och en låg andel som slutfört sin kurs, vilket kan tolkas som att många har en lång studietid inom SFI. Detta är särskilt tydligt på studieväg 1. Resultaten kräver fördjupade analyser inom verksamheten så att prioriterade åtgärder de facto bidrar till öka genomströmningen så att fler slutför sina kurser.

## **Genomförda och planerade förbättringar**

Under 2019 gjordes en översyn av arbetssätt och rutiner i samband med att ny rektor för SFI började. Vid översynen framkom utvecklingsområden som prioriterades och åtgärder formulerades. Utvecklingsarbetet är pågående och kontinuerligt sker fortsatta analyser av förbättringsbehoven. Nedan beskrivs de högst prioriterade åtgärderna och vad som har skett fram till och med mars 2020.

### *Antagning av nya elever*

För att snabbare kunna erbjuda en utbildningsplats och motverka köbildning har antagningen av nya elever till SFI skalats upp så ett intag sker var femte vecka mot tidigare var tionde vecka. En introduktionskurs om en till fem veckor genomförs vid antagning för att säkerställa placering i rätt studieväg och kurs samt förbereda eleverna på SFI-studier. Introduktionskursens längd styrs av elevantalet.

### *Individuella studieplaner*

Varje elev i vuxenutbildningen ska ha en individuell studieplan, så även elever inom SFI (20 kapitlet 8 § skollagen). Studieplanen är ett verktyg för att planera elevens utbildning och att säkerställa progression. En bra individuell studieplan ger både elev och skola en tydlig bild av studiernas omfattning och mål. Det är nu säkerställt att alla elever på SFI har en studieplan. Däremot behöver uppföljning och revidering av studieplanerna fortfarande förbättras.

### *Progression i studierna*

Huvudmannen har rätt att avbryta utbildningen om en elev saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg. (20 kapitlet 9 § skollagen). I verksamheten används vanligtvis begreppet ”progression”. Varje huvudman behöver besluta om egna rutiner för progression och eventuellt få dem prövade genom att elever överklagar beslut om att avbryta utbildningen.

En rutin gällande bristande progression har tagits fram. En utmaning är att komma fram till enhetliga bedömningar av vad som är progression respektive bristande progression. Dessutom kan kraven som ställs på eleverna skilja sig åt mellan de olika studievägarna. För att öka lärarnas trygghet i bedömningarna sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete i arbetslagen kring dessa frågor. Det görs även sambedömningar vid nationella prov.

### *Elevers avbrott*

Ett förbättringsarbete har skett kring avbrottsregistreringar och en rutin har tagits fram för vilka avslutskoder som kan användas utifrån GDPR. Från och med augusti 2019 har verksamheten börjat registrera avslutsorsaker. Lärararbetslagen har i uppdrag att kontinuerligt analysera uppgifterna. Dessutom ska avbrotten analyseras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Som en del i arbetet genomfördes i februari en workshop för personalen med temat ”hur kan studieavbrott förhindras”.

### *Återvändande elever*

Om det finns särskilda skäl ska det finnas möjlighet för en elev som tidigare avbrutit sina studier att återuppta dem (20 kapitlet 9 § skollagen). En rutin för bedömning av återvändande elever har tagits fram. Den innebär att en elev som har avbrutit sina studier kan börja om en gång, men därefter krävs ett intyg som motiverar avbrottet, exempelvis föräldraledighet, arbete eller andra studier. Hittills har många elever lämnat in intyg och blivit godkända för omstart.

### *Ytterligare åtgärder*

I syfte att öka genomströmningen och förbättra måluppfyllelsen inom SFI jobbas det även med följande områden:

- *Kontinuerligt se över undervisningsgrupperna så att de är optimalt utformade:* Det har blivit en tydligare faktor i verksamhetsplaneringen att använda resurser inom hela vuxnas lärande för att möta aktuella behov.
- *Utveckla användandet av digitala verktyg och hjälpmedel:* Investeringar sker i bärbara datorer samt fortsatt kompetensutveckling för personal.
- *Förtydliga olika roller och ansvar inom verksamheten:* Det har skett en omstrukturering av ledningsfunktionen. Översyn av administrationen pågår.

- *Översyn av samtliga rutiner och revidera eller skapa nya där det behövs:* Många rutiner har setts över och reviderats, därtill har behov av nya rutiner blivit tydliga och tagits fram.
- *Säkerställa en struktur för uppföljning av verksamhetens förutsättningar och resultat:* Kontinuerliga uppföljningar har genomförts. Arbetet pågår med att ta fram en ny handlingsplan för systematiskt kvalitetsarbete.
- *Säkerställa en snabb och smidig övergång till fortsatta studier vid slutfört SFI:* Tätare starter av grundläggande studier har införts.
- *Språkträning för föräldralediga:* I samarbete med Familjecentralen i Katrineholm bedrivs projektet Språkcafé en eftermiddag i veckan.

## Effekter och resultat

Denna delrapport visar att de åtgärder som vidtagits för att öka genomströmningen och förbättra måluppfyllelsen på SFI, ännu inte har gett tydliga effekter på resultaten.

I den första delrapporten beskrevs chefsbyte och konsekvenser av ekonomiska åtgärdsplaner som försvårande omständigheter för ett förändringsarbete. Verksamheten har ändå arbetat med samtliga prioriterade åtgärder. Dock ger beslut om förändringar sällan omedelbara effekter på resultaten. Att förändra arbetssätten tar ofta tid, dels att komma fram till vad som ska förändras och på vilka sätt, men framförallt att genomföra förändringarna. Det är en process för både personal och elever. Uppfattningen är att förändringarna har införlivats hos personalen vilket ger effekten ökad tydlighet i studierna, något många elever uppskattar men några också kan oroa sig för eftersom även kraven blir tydligare.

En farhåga är att förändringarna leder till att fler skrivs ut från studierna och att belastningen istället ökar på annan verksamhet, exempelvis ekonomiskt bistånd hos socialförvaltningen eller Viadidakts arbetsmarknadsenhet. Ofta står de utskrivna personerna utanför arbetsmarknaden och har fortfarande behov av att lära sig svenska. Vuxnas lärande och arbetsmarknadsenheten jobbar gemensamt för att hitta lösningar som stöttar individerna i deras fortsatta utveckling.

Utvecklingsarbetet som beskrivs i denna delrapport fortlöper och förväntas ge effekt på resultaten 2020-2021. Dock har det under våren 2020 tillkommit en ny omständighet som riskerar att påverka förändringsarbete och resultat – coronapandemin. Sedan i mitten av mars sker all undervisning inom vuxenutbildningen på distans och det kan vara en utmaning för elever i behov av klassrumsstudier för att få en progression i lärandet. Det gäller framförallt SFI-elever på studieväg 1 och 2 som har liten eller ingen studieerfarenhet sedan tidigare. Verksamheten arbetar med olika lösningar, utöver den digitala undervisningen, för att så många elever som möjligt ska ha en språkutveckling även vid distansundervisning. Resultaten kommer att följas upp i delårs- och helårsredovisningarna.

**VIADIDAKT**

Stab och service

Datum  
2020-06-01Vår beteckning  
VIAN/2020:19 - 000Vår handläggare  
Sara AlexandersonErt datum  
Er beteckning

Viadidaktnämnden

## Påbörja återgång till utbildning på plats inom den kommunala vuxenutbildningen

### Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden beslutar att den kommunala vuxenutbildningen inom Viadidakt från den 15 juni 2020 kan påbörja en återgång till utbildning på plats i verksamhetens lokaler.

### Sammanfattning av ärendet

På Viadidaktnämndens vägnar beslöt nämndens ordförande den 17 mars 2020 att all kommunal vuxenutbildning inom Viadidakt skulle ske på distans (VIAN Del/2020 § 1). Bakgrunden till beslutet var regeringens och Folkhälsomyndighetens rekommendation om en övergång till distansstudier för att förhindra spridningen av det nya coronaviruset.

Mot bakgrund av att Folkhälsomyndigheten från den 15 juni tagit bort den allmänna rekommendationen om distansundervisning kan en återgång till undervisning på plats i verksamhetens lokaler påbörjas. Vad som i varje enskilt fall är ett lämpligt sätt att göra återgången på får bedömas av verksamheten, med beaktande av Folkhälsomyndighetens allmänna råd i övrigt.

Sara Alexanderson  
Förvaltningschef

---

*Beslutet skickas till:  
Kommunstyrelsen  
Akten*

# Delegationsbeslut tagna på nämndens vägnar under perioden 2020-02-19–2020-06-01

## Vuxenutbildning

	<i>Antal</i>	<i>Anmärkning</i>
<b>Antagning av elever</b>		
Beslut om ta emot elev till grundläggande vuxenutbildning	191	
Beslut om mottagande och antagning av elev till gymnasial vuxenutbildning	592	
Beslut om mottagande och antagning av elev till särskild utbildning för vuxna	0	
Beslut om mottagande av elev till svenska för invandrare	148	
<b>Sökande från/till annan kommun</b>		
Mottagande av behörig sökande på gymnasial nivå från annan kommun, om hemkommunen åtagit att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning	2	
Mottagande av sökande till särskild utbildning för vuxna från annan kommun, om hemkommunen åtagit att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning	0	
Yttrande till annan huvudman om den sökande uppfyller villkoren att delta i grundläggande vuxenutbildning, i de fall en ansökan till vuxenutbildning på grundläggande nivå avser utbildning som anordnas av annan huvudman	0	
Yttrande till annan huvudman om kommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning, i de fall en ansökan till vuxenutbildning på gymnasial nivå avser utbildning som anordnas av annan huvudman	21	

Telefon: 0150-48 80 90

Besöksadress: Kullbergsga huset, Bievägen 1 B, Katrineholm

Postadress: Viadidakt, 641 80 KATRINEHOLM

E-post: [info@viadidakt.se](mailto:info@viadidakt.se) Webbplats: [www.viadidakt.se](http://www.viadidakt.se)

Viadidakt är en gemensam förvaltning för vuxenutbildning, integration och arbetsmarknad i Vingåker och Katrineholm.



**Viadidakt**<sup>®</sup>

	<i>Antal</i>	<i>Anmärkning</i>
Yttrande till annan huvudman om kommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning, i de fall en ansökan till särskild utbildning för vuxna avser utbildning som anordnas av annan huvudman	0	
<b>Studiestartsstöd</b>		
Beslut om sökande tillhör målgruppen för studiestartsstöd	0	
<b>Upphörande och återupptagande av studier</b>		
Besluta om att utbildningen ska upphöra om elev saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg  (grundläggande nivå, gymnasial nivå, sfi, särskild utbildning för vuxna)	8	
Beslut om att låta elev återuppta studier på grund av att särskilda skäl föreligger. Gäller de fall där beslut tidigare fattats att utbildningen ska upphöra för elev som saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller annars inte gör tillfredsställande framsteg.  (grundläggande nivå, gymnasial nivå, sfi, särskild utbildning för vuxna)	0	

Datum  
2020-06-01

Vår beteckning

Vår handläggare  
Emma Fälth

Ert datum Er beteckning

Viadidaktnämnden

## Meddelanden

### Förvaltningens förslag till beslut

Viadidaktnämnden lägger anmälan av meddelanden till handlingarna.

### Sammanfattning av ärendet

Utdrag ur Viadidaktnämndens diarium över handlingar för perioden 2020-02-21 – 2020-06-01 finns att tillgå på Viadidakt, Bievägen 1B, Katrineholm.

Emma Fälth  
Utredare

---